

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobce: **M. K.**
bytem X
zastoupen advokátem JUDr. Petrem Bauerem
sídlem Jinonická 804/80, Praha 5

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 4. 2022, č. j. MPSV-2022/56815-917,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Petru Bauerovi, advokátovi, se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4 719 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Praze.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. V projednávané věci je sporné, zda správní orgány postupovaly správně, pokud žalobci nepřiznaly dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu doplatku a zálohy na spotřebu elektřiny.

Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. N.

2. Žalobce dne 17. 1. 2022 požádal o dávku mimořádné okamžité pomoci – nezbytný jednorázový výdaj. Uvedl, že jde o náklady na spotřebu elektřiny v domě, kde bydlí (doplatek 2 998 Kč, zálohy 3 260 Kč). Při ústním jednání téhož dne (viz protokol z ústního jednání) žalobce upřesnil, že žádost podává z důvodu úhrady výdaje na elektřinu, kterou provedl v prosinci 2021. Jednalo se o platby 1 610 Kč za říjen 2021 a 1 650 Kč za listopad 2021 a dále úhradu vyúčtování ve výši 2 998 Kč (celkem tedy 6 658 Kč). Platby nemohl provést dříve, neboť v říjnu 2021 kupoval dřevo za 4 800 Kč a již mu nevyšly peníze na tyto úhrady. V říjnu 2021 si půjčil 2 000 Kč od bratra, které mu v listopadu 2021 vrátil z invalidního důchodu. K žádosti žalobce přiložil výpis nákladů na bydlení ze dne 5. 1. 2022, z něž vyplývá, že dne 23. 12. 2021 byla uhrazena záloha na elektřinu ve výši 3 260 Kč a téhož dne doplatek ve výši 2 998 Kč, výzvu k úhradě před přerušením dodávky ze dne 15. 12. 2021 a detail bankovní transakce, že dne 22. 12. 2021 bylo z účtu paní M. P. uhrazeno 6 658 Kč na účet společnosti E.ON.
3. Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Příbrami, rozhodnutím ze dne 7. 2. 2022, č. j. 2479/2022/BEN, nepřiznal žalobci dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje. Úřad práce konstatoval, že mimořádná okamžitá pomoc se vždy váže ke konkrétní situaci spojené s výdajem, na který osoba nemá dostatek prostředků. Z předložených dokladů plyne, že výdaj byl již dne 23. 12. 2021 uhrazen. Žádosti proto nelze vyhovět, neboť žalobce nepříznivou sociální situaci vyřešil již před podáním žádosti o dávku.
4. Proti rozhodnutí úřadu práce podal žalobce odvolání. V něm uvedl, že úhradu výdaje nepopírá, v minulosti již však postupem úřadu práce došlo k tomu, že jeho dům byl odpojen od elektřiny, byly mrazy, popraskalo topení, byl zničen bojler a čerpadlo na vodu. Jen díky pomoci neziskových organizací se z tohoto problému dostal. Nyní se měla situace opakovat, žalobce nemohl dopustit odpojení domu v zimě od elektřiny, a proto se obrátil na předsedkyni spolku Jihočeská Růže z.s., která částku ze svého soukromého účtu uhradila. Je nepřijatelné, aby stát nekonal a spoléhal na občanskou pomoc a solidaritu neziskových organizací a fyzických osob, které nezištně pomáhají.
5. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žalobcovu odvolání a potvrdil rozhodnutí úřadu práce. Konstatoval, že žalobce žije sám ve vlastním bytě, kde hradí náklady na bydlení – záloha na elektřinu – ve výši 3 260 Kč. Žalobce pobírá invalidní důchod ve výši 7 580 Kč (pro výpočet dávky se započítává 80 % z této částky, tj. 6 064 Kč) a dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí (v lednu 2022 ve výši 1 273 Kč) a dávky státní sociální podpory – příspěvek na bydlení ve výši 2 202 Kč. Žalovaný zdůraznil, že jednorázová dávka mimořádné okamžité pomoci je fakultativní, závislá na správním uvážení. Je určena na zcela neočekávané mimořádné výdaje, které žadatel nemohl předpokládat a není schopen tyto výdaje zvládnout vlastními silami, či za pomoci rodiny a blízkých osob. Úhrada nákladů na bydlení a živobytí rozhodně není neočekávanou událostí, jde o pravidelné výdaje. Rodina by měla spotřebu energií korigovat zodpovědným přístupem či zvýšit měsíční zálohové platby za energie. Je zřejmé, že vznik nedoplatku na energiích byl zaviněn neúměrně vysokou spotřebou. Žalobce nepracuje, a to ani brigádně, dlouhodobě je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, pobírá důchod pro invaliditu I. stupně. Žalobce nemůže spoléhat na to, že veškeré platby za bydlení či nedoplatek za energie bude financovat prostřednictvím sociálních dávek. Nedoplatek energií nelze považovat za nárazovou a nečekanou životní situaci. Žalobce pobírá zákonnou přednostní dávku příspěvek na bydlení, která je určená

k hrazení nákladů na bydlení. Ani tato dávka však není určena k plné kompenzaci celkových a skutečných nákladů na bydlení.

6. Žalobce brojí proti napadenému rozhodnutí žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.).

Žaloba a vyjádření účastníků řízení

7. Žalobce předesílá, že žádost podal na základě oficiálního informačního letáku „Úřad práce ČR a jeho pomoc při finanční tísní spojené s růstem cen energií“ (dále jen „informační leták“). Nedoplatek na energiích je jednoznačně nezbytný jednorázový výdaj a považuje ho za něj i žalovaný, což uvádí i v informačním letáku. Vyúčtování provádí dodavatel vždy jedenkrát ročně na základě skutečné spotřeby (nikdy se nejedná o zcela stejnou spotřebu, proto se vyúčtování liší a proto je tento výdaj zcela specifický a jednorázový). Neuhrazením tohoto výdaje dojde o odpojení elektrické energie, jedná se tedy o naléhavý případy. Žalobce je osobou přímo a bezprostředně ohroženou sociálním vyloučením a bezdomovectvím z důvodu vedeného insolvenčního řízení. Aktuálně insolvenční správce oznamuje zpeněžení zbytku majetkové podstaty (domu se zahradou). Žalobce tedy splňuje hned dvě ze šesti specifických situací, za kterých lze osobu považovat za osobu v hmotné nouzi. Žalobce souhlasí s tím, že v době podání žádosti byl již daný výdaj uhrazený. Situaci potřeboval řešit urgentně, nikoli čekat měsíc či déle na rozhodnutí žalovaného, neboť odpojení od elektrické energie by způsobilo další škody na domě. Situaci nemohl vyřešit vlastními silami, nemá majetek, který by mohl prodat ani úspory, neboť o vše přišel v konkurzním řízení. Proto požádal o pomoc formou půjčky na překlenutí doby mezi podáním žádosti a vyřešením situace. Částku 6 658 Kč žalobce stále dluží a není schopen ji splatit. Žalobce nechápe neodůvodněné tvrzení o korigování spotřeby a zodpovědném přístupu. Požadavek na navýšení měsíčních plateb při znalosti žalobcových majetkových poměrů považuje žalobce ze strany žalovaného za obstrukci. Není zřejmé, jak žalovaný vlastně vyhodnotil „neúměrně vysokou“ spotřebu energie. Žalobce nemůže vykonávat žádné práce, které vyžadují zdravé ruce, na trhu práce o něj není zájem, neboť je v podstatě pořád nemocný, neprojde přes vstupní lékařskou prohlídku, nemůže dojíždět hromadnou dopravou, protože na to nemá prostředky. Úřad práce žalobci doposud nenabídl žádné místo, kde by nemusel používat ruce. Žalovaný rovněž nehodnotil, že žalobce je již čtvrtým rokem v pracovní neschopnosti, kterou musí pravidelně dokládat potvrzením lékaře. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí žalobce stigmatizuje jako nějakého stálého parazita na systému státní sociální pomoci, podsouvá ničím nepodložený úmysl, že žalobce chce veškeré platby saturovat pomocí sociálních dávek. Žalovaný nijak nedokládá, že by se žalobce lišil od ostatních žadatelů. Pokud má žalobce prostředky na úhradu plateb, tak je vždy hradí.
8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zopakoval argumentaci obsaženou v napadeném rozhodnutí. Doplnil, že reagoval na nečekané navýšení cen energií mimořádnou okamžitou pomocí – vážná mimořádná událost v důsledku nečekaného navýšení cen energie a jejího vyúčtování. Tato mimořádná okamžitá pomoc souvisí s ukončením činnosti některých dodavatelů energií a přechodu k dodavatelům poslední instance. To není případ žalobce, který nepravidelně hradí zálohy na elektřinu. Podle žalovaného není žaloba důvodná, navrhuje proto její zamítnutí.
9. Žalobce v replice k vyjádření žalovaného namítl, že napadené rozhodnutí je zmatečné, a tedy nepřezkoumatelné, neboť uvádí, že jediným důvodem nepřiznání dávky bylo

předcházející uhrazení nedoplatku a zálohy na elektřinu. Žalovaný až ve vyjádření k žalobě přispěchal se svévolným výkladem, podle kterého tato dávka míří na situace žadatelů, kteří se dostali do režimu tzv. dodavatele poslední instance. Účelový a svévolný výklad nemá nic společného s naplněním podmínek zákonného správního uvážení. Žalovaný se na mnoha místech nevybíráv a předpojatě otírá o žalobce jako o parazita na sociálním systému. Žalovaný měl veškeré informace o zdravotním stavu žalobce, jeho osobní sociální situaci, možnostech na trhu práce atd. Je nepochopitelné, že k nim vůbec nepřihlédl a nijak je ve vztahu k případu žalobce nehodnotil. Za vrcholně nevkusnou považuje žalobce polemiku žalovaného ohledně neúměrně vysoké spotřeby, která způsobila nedoplatek. Až cynicky pak působí doporučení žalovaného, aby žalobce navýšil měsíční zálohy energie. Pokud by žalobce mohl navyšovat zálohy, nemusel by žádat o mimořádnou okamžitou pomoc.

Splnění procesních podmínek a jednání soudu

10. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
11. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
12. Při jednání dne 13. 9. 2022 žalobce na svém procesním stanovisku. Za klíčový považuje informační leták, z něž jednoznačně plyne, že dávku lze poskytnout i za situace, kdy byl již daný výdaj uhrazen.
13. Soud provedl důkaz informačním letákem úřadu práce, další důkazy navržené žalobcem soud neprovedl, neboť šlo buď o listiny, které jsou součástí správního spisu (napadené rozhodnutí, odvolání) nebo nejsou pro posouzení věci podstatné (výpis z insolvenčního rejstříku, posudek o invaliditě, lékařská zpráva, spis žalovaného ve věci žalobcovy dlouhodobé pracovní neschopnosti).

Posouzení žaloby

14. Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi upravuje dva typy dávek k zajištění základních životních podmínek fyzických osob, a to dávky měsíčně se opakující (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) a dávky jednorázové označované souhrnně jako dávka mimořádné okamžité pomoci. Příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení jsou základními prostředky k zajištění osob nacházejících se v hmotné nouzi. Jedná se o dávky obligatorní, tedy takové, na které vzniká nárok splněním podmínek stanovených zákonem. K zajištění základních životních potřeb, nestačí-li k tomu dávky výše uvedené, lze přiznat v případě mimořádných okolností ještě další jednorázovou dávku okamžité mimořádné pomoci.
15. Právní úpravu poskytování dávky mimořádné okamžité pomoci obsahuje zákon o pomoci v hmotné nouzi v § 36. Toto ustanovení odkazem na § 2 téhož zákona upravuje několik kategorií osob, které mají nárok na dávku mimořádné okamžité pomoci. Zjednodušeně řečeno lze tuto dávku poskytnout zejména v těchto případech:
 - pokud s přihlédnutím k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům hrozí člověku vážná újma na zdraví [§ 36 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi],

- vážná mimořádná událost, jako je např. živelní pohroma, požár atd. [§ 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi],
 - úhrada nezbytného výdaje např. na správní poplatky za doklady, na jízdné, nocleh atd. [§ 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi],
 - na pořízení nebo opravu nezbytného základního vybavení domácnosti [§ 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi],
 - člověku hrozí sociální vyloučení, např. při propuštění z výkonu trestu odnětí svobody [§ 36 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 2 odst. 6 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi].
16. Soud na tomto místě předeseílá, že žalobní námitka, podle které je žalobce též osobou, jíž hrozí sociální vyloučení (tedy pátá z výše uvedených situací), je v dané věci nepřipadná, neboť žalobce o dávku z tohoto důvodu nežádal, nebyla tak předmětem správního řízení, a proto ani soudu nepřísluší v nynějším řízení hodnotit, zda žalobce splňuje podmínky pro přiznání dávky ve smyslu § 36 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 2 odst. 6 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi.
 17. Žalobce požádal o mimořádnou okamžitou pomoc na pokrytí jednorázového výdaje. Pro tyto případy je proto relevantní § 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi (třetí z výše uvedených situací). Tato ustanovení přiznávají nárok na mimořádnou okamžitou pomoc člověku, který se považuje za osobu v hmotné nouzi. Za takovou osobu pak může správní orgán považovat též osobu, „která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu“.
 18. Výčet v tomto ustanovení zahrnuje jen možné příklady, ve kterých lze poskytnout dávku mimořádné okamžité pomoci. To znamená, že ji lze poskytnout i v jiných než tam uvedených případech. Pro posuzování tzv. dalších (výslovně neuvedených) položek demonstrativních výčtů pak platí výkladové pravidlo *eiusdem generis*, tj. „stejného druhu“. Případné další položky subsumované pod dané ustanovení musí významově odpovídat položkám, které jsou v demonstrativním výčtu výslovně uvedeny (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 8. 2011, č. j. 2 Afs 12/2011 – 98, či ze dne 29. 7. 2022, č. j. 7 Ads 59/2021 – 48). Podstatné však je, že se vždy musí jednat o *nezbytný výdaj*.
 19. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu lze dávku mimořádné okamžité pomoci poskytnout jen v situaci, kdy požadovaný výdaj nelze uhradit z jiných zdrojů (viz rozsudky ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 7/2013 – 31; či ze dne 16. 10. 2017, č. j. 6 Ads 288/2017 – 27).
 20. Správní orgány založily svá rozhodnutí primárně na tom, že žádosti žalobce nelze vyhovět, neboť daný výdaj již byl uhrazen. Tento závěr je souladný s posledně citovanou judikaturou a je dostačujícím důvodem pro zamítnutí žádosti. Podařilo-li se žalobci požadovaný výdaj uhradit z jiných zdrojů, není splněna základní podmínka pro poskytnutí mimořádné dávky, tedy ta, že výdaj nelze uhradit z jiných zdrojů. V okamžiku, kdy žalobce žádal o danou dávku, již okamžitou pomoc k úhradě nákladů spojených

s dodávkami elektřiny (zálohy, doplatek) nepotřeboval. Fakticky požadoval uhradit budoucí výdaj spočívající ve splacení bezúročné půjčky poskytnuté k úhradě daného výdaje od předsedkyně spolku Jihočeská Růže z.s, nikoli výdaje na úhradu zálohy na energie a jejich vyúčtování, neboť ty již byly uhrazeny.

21. Z judikatury NSS je rovněž zřejmé, že správní orgán nejprve posoudí charakter požadované mimořádné okamžité pomoci, tedy to, zda se vůbec jedná o úhradu nezbytného jednorázového výdaje. Až poté případně přistoupí k posouzení příjmů, majetkové a sociální situace žadatele (blíže viz rozsudek NSS ze dne 19. 1. 2011, č. j. 3 Ads 126/2010 - 70).
22. K úhradě nákladů na bydlení, pokud jsou příjmy žadatele nedostačující, primárně slouží příspěvek na bydlení, resp. doplatek na bydlení. Dávku příspěvku na bydlení přitom žalobce v daném období pobíral (stejně tak pobíral dávku příspěvku na živobytí). Dávka mimořádné okamžité pomoci je fakultativní a nárok na ni vzniká rozhodnutím o jejím přiznání. Navíc v případě mimořádné okamžité pomoci se musí jednat o výdaje *jednorázové a v podstatě nahodilé* (srov. rozsudky NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 87/2012 - 39, ze dne 23. 11. 2011, č. j. 3 Ads 113/2011 - 46, ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 7/2013 - 31 a ze dne 18. 9. 2013, č. j. 6 Ads 39/2013 - 29). Jak vyslovil NSS v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, č. j. 7 Ads 236/2015 - 22, dávku mimořádné okamžité pomoci lze *ve zcela výjimečných případech* přiznat i na základě žádosti požadující uhrazení vzniklého nedoplatku na energie.
23. Žalobcem požadované výdaje na úhradu záloh na energie a vyúčtování elektřiny pod § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi podřadit nelze, neboť nejsou spojeny s náhle vzniklou jednorázovou situací vyžadující k jejímu překlenutí okamžitou finanční pomoc, tyto výdaje mají zřetelně zcela jiný charakter, než výdaje demonstrativně uvedené v daném ustanovení. Peněžitý závazek žalobce vůči právnické osobě - obchodní společnosti totiž nevznikl v důsledku mimořádné nahodilé okolnosti (jako např. ztráty peněžních prostředků), avšak jednalo se o plnění, které žalobce poskytoval dané společnosti pravidelně na základě smlouvy, v tomto smyslu tak chybí též prvek nepředvídatelnosti. V dané věci soud neshledal žádné natolik výjimečné okolnosti, které by svědčily o tom, že výdaje, jejichž úhradu žalobce požadoval, by měly spadat do rozsahu dávky mimořádné okamžité pomoci. Ostatně ani žalobce žádné takové okolnosti netvrdí. Požadovaná částka nezbytného jednorázového výdaje v žalobcově věci sestávala jednak ze dvou částek záloh na energie - v tomto případě již ze své podstaty není naplněn prvek jednorázovosti a nahodilosti - jak vyplývá z obsahu správního spisu, šlo o úhradu dvou pravidelných měsíčních plateb ve stabilní výši (nedošlo k nějakému náhlému výkyvu ve výši záloh). Stejně tak nelze za jednorázový a nahodilý výdaj považovat úhradu „faktury za elektřinu“ (doplatku). Byť její úhrada neprobíhá tak často jako úhrada záloh, ale zpravidla jednou ročně, jedná se i tak o pravidelnou částku, s jejíž úhradou vždy v určitém stejném ročním období musí žalobce počítat. Je pravdou, že částka vyúčtování na rozdíl od záloh není předem známá, v tom ovšem nelze spatřovat prvek nahodilosti. Žalobce musí mít s ohledem na dřívější vyúčtování, svou reálnou spotřebu a výši uhrazených záloh alespoň přibližnou (řádovou) představu o tom, s jakou částku k doplacení má při vyúčtování počítat. V žalobcově věci šlo o úhradu částky 2 998 Kč, přičemž žalobce nikdy v průběhu správního ani soudního řízení netvrdil, že by šlo o částku, která se extrémním způsobem vymyká každoročním doplatkům na energie. Žalobce tedy nepředestřel žádné výjimečné okolnosti, které by v souladu se shora citovanou judikaturou odůvodňovaly podřazení jím

požadovaného výdaje pod situace předpokládané v § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žádné takové okolnosti nevyplývají ani z obsahu správního spisu. Soud přitom opakovaně zdůrazňuje, že k úhradě nákladů spojených s bydlením primárně slouží dávky příspěvku na bydlení, případně doplatku na bydlení.

24. S ohledem na shora uvedené soud musí přisvědčit žalobci, že úvahy žalovaného týkající vzniku nedoplatku v důsledku neúměrně vysoké spotřeby elektřiny a nutnosti spotřebu energie korigovat zodpovědným přístupem či zvýšenými měsíčními zálohy byly v kontextu důvodů, na nichž bylo založeno zamítnutí žádosti, nadbytečné. Dospěly-li správní orgány k závěru, že požadovaný výdaj ze své podstaty není nezbytným jednorázovým výdajem, nemusely se již zabývat žalobcovými příjmy a jeho majetkovou a sociální situací. Je nutno dodat, že tyto úvahy nemají žádnou oporu ve spisovém materiálu. Daná vada nicméně nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, neboť uvedené závěry nepředstavovaly důvody, pro které správní orgány přistoupily k zamítnutí žádosti (těmi byla zejména skutečnost, že požadovaný výdaj již byl uhrazen a že se ve své podstatě nejedná o nezbytný jednorázový výdaj). Shodně je pak nutno hodnotit úvahy ohledně možného pracovního zapojení žalobce a tvrzení, podle kterého žalobce „nemůže spoléhat na to, že veškeré platby za bydlení, či nedoplatek na energie bude financovat prostřednictvím sociálních dávek“. Z obsahu správního spisu totiž nelze zjistit, zda žalobce takto ve vztahu k výdajům na energie v minulosti opakovaně postupoval (tedy že na jejich úhradu pravidelně žádal o mimořádnou okamžitou pomoc), či jaké jsou žalobcovy možnosti na pracovním trhu. I v tomto případě však jde o úvahy (resp. konstatování) nadbytečné, není proto důvodu se jimi při soudním přezkumu blíže zabývat. Soud nicméně na žalovaného apeluje, aby v budoucnu svá rozhodnutí ve vztahu k osobám žádajícím o dávky mimořádné okamžité pomoci, které se zpravidla nachází ve velmi obtížné osobní a finanční situaci, formuloval citlivěji a obdobné příkré závěry vyslovil skutečně až ve chvíli, kdy pro ně bude mít dostatečnou oporu v podkladech, které budou součástí spisového materiálu.
25. Poukaz žalobce na informační leták úřadu práce nemůže na shora uvedeném nic změnit. V první řadě je nutno konstatovat, že pro posouzení, zda má v konkrétním případě být žadateli přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci, jsou rozhodná kritéria obsažená v zákoně, nikoli informace poskytované široké veřejnosti prostřednictvím informačních letáků. Ty pro správní orgány nepředstavují závaznou normu, kterou by se měly při svém rozhodování řídit, byť je samozřejmě nanejvýš vhodné, aby informace poskytované veřejnosti prostřednictvím materiálů tohoto typu byly přesné a souladné se zákonem, neboť v opačném v případě zavádějícím způsobem vyvolávají v adresátech veřejnoprávního působení důvodné očekávání, že o jejich žádostech bude určitým způsobem rozhodnuto. Současně je však třeba uvést, že ani z obsahu předloženého informačního letáku nevyplývá, že by dávka mimořádné okamžité pomoci měla sloužit přímo k úhradě nákladů na energie (nadto takových, které již byly uhrazeny). V letáku je uvedeno, že „prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého mimořádného charakteru, kdy je potřeba poskytnout ji bezprostředně. Například se může jednat o situace spojené s finančními problémy *v důsledku úhrady* nedoplatku za vyúčtované energie“. Z takto podané informace jednoznačně plyne, že dávka mimořádné okamžité pomoci slouží k překonání důsledků, které vyplynou z úhrady nedoplatku vyúčtované energie, tedy nemožnost uhradit jiné výdaje mimořádného charakteru, na něž právě v důsledku provedené úhrady nedoplatků žadatelům nezbyývají finanční prostředky. V případě žalobce by takovou situací byla např. jím zmiňovaná nemožnost uhradit nákup dřeva (viz žádost o dávku) – pokud by žalobci nezbyvaly finanční prostředky na

vynaložení tohoto (jistě nezbytného a ve své podstatě mimořádného) výdaje právě v důsledku plnění povinnosti platit pravidelně zálohy na energie a vyúčtování energií, mohl plně v souladu s informací poskytnutou úřadem práce v letáku požádat o dávku mimořádné okamžité pomoci k úhradě právě tohoto výdaje.

26. K poukazu žalovaného na skutečnost, že dávkou mimořádné okamžité pomoci – vážná mimořádná událost v důsledku nečekaného navýšení cen energie a jejího vyúčtování reagoval na situace spojené s ukončením činnosti některých dodavatelů energií a přechodu k dodavatelům poslední instance, a navazující polemice žalobce obsažené v replice, není třeba se podrobněji zabývat, neboť jednak nebyla součástí odůvodnění napadeného rozhodnutí a nadto je z podkladů obsažených ve správním spisu zjevné, že to nebyl žalobcův případ.
27. Soud závěrem konstatuje, že v případě rozhodování o dávce mimořádné okamžité pomoci se uplatní správní uvážení, a to co do splnění podmínek vzniku nároku na dávku a též co do výše této dávky (rozsudek NSS ze dne 3. 7. 2013, č. j. 3 Ads 84/2012 - 48, č. 2904/2013 Sb. NSS). Pokud rozhodnutí správního orgánu závisí na správním uvážení, soudy ve správním soudnictví přezkouvávají pouze to, zda správní orgán při svém rozhodování jeho meze nepřekročil, tj. „(...) samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem (rozsudek NSS ze dne 24. 11. 2005, č. j. 6 Azs 304/2004 – 43).
28. Soud shledal, že žalovaný z mezí správního uvážení nevybočil, ani je nezneužil, dostatečně se vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, z jeho rozhodnutí je zřejmé, o jaká kritéria svou úvahu opřel, přičemž tato kritéria vycházejí z příslušné právní úpravy a judikatury, nejedná se o rozhodnutí svévolné. Byť jsou obě správní rozhodnutí poměrně stručná, jsou jejich odůvodnění srozumitelná a z hlediska povahy dané věci dostačující, jejich rozsah odpovídá stručnosti informací sdělených žalobcem v jeho žádosti o poskytnutí mimořádné okamžité pomoci a v průběhu správního řízení.

Závěr a náklady řízení

29. Nezbyvá tedy než uzavřít, že žádný ze žalobních bodů není důvodný. Soud proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
30. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží. Žalovaná nemá ve věcech pomoci v hmotné nouzi právo na náhradu nákladů řízení, byť byla ve věci úspěšná.
31. Soud ustanovil zástupcem žalobce advokáta, a proto stát hradí jeho odměnu a hotové výdaje (§ 35 odst. 10 s. ř. s.) v celkové výši 4 719 Kč. Tuto částku tvoří odměna za tři úkony právní služby po 1 000 Kč [první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, seps repliky k vyjádření žalovaného a účast na jednání soudu – § 7 bod 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] spolu se třemi paušálními částkami jako náhradou hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky, celkem tedy 3 900 Kč. Žalobcův zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů je tedy třeba navýšit o 21 % odpovídající sazbě této daně (tj. $3\,900 \times 0,21 = 819$ Kč). Odměna bude ustanovenému

zástupci žalobce vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 13. září 2022

Lenka Bursíková, v. r.
soudkyně